Verslag online vragenlijst Transitie Tankstations

Van 8 mei tot en met 26 mei 2025 kon iedereen die dat wilde een online vragenlijst invullen in het kader van de ontwikkeling van een strategie voor de transitie van tankstations in Amsterdam. Diverse tankstation-exploitanten en marktpartijen hebben op deze manier input geleverd over hun verwachtingen, zorgen en aanbevelingen voor deze transitie. Dit verslag vat de resultaten samen op basis van de twee hoofdthema's van de vragenlijst:

1. Toekomstvisie en uitdagingen
2. Rol van de gemeente

1. Toekomstvisie en uitdagingen

Combinatie van functies

Een meerderheid van de deelnemers aan de online vragenlijst zien een toekomst waarin tankstations transformeren naar multifunctionele energielocaties, met een combinatie van elektrisch laden, duurzame brandstoffen en aanvullende functies zoals winkels, horeca en deelmobiliteit. Een groot aantal respondenten voorziet dat de meeste tankstations in 2040 niet langer primair fossiele brandstoffen verkopen. Zij zien ook dat deze rol mogelijk wel nog lange tijd behouden blijft op locaties buiten de ring of voor specifieke doelgroepen zoals logistiek vervoer. Respondenten benadrukken de strategische ligging van tankstations en zien een belangrijke rol voor deze locaties als hubs voor bijvoorbeeld energie en deelmobiliteit. Veel respondenten pleiten voor een geleidelijke transitie en hybride modellen waarin laden en tanken nog enige tijd naast elkaar bestaan.

Aanvullende functies

De verwachte langere verblijfsduur van klanten tijdens het laden van hun voertuig maakt aanvullende functies van tankstations volgens de meeste respondenten essentieel. Als aanvullende functies worden onder meer genoemd: toiletvoorzieningen, pakketpunten, rustplaatsen, carwashfaciliteiten, winkelfuncties, werkplekken en kleinschalige horeca. Respondenten vinden het belangrijk dat de transitie naar energiestations ook ruimte biedt voor deze diensten.

Trends en ontwikkelingen

Verschillende trends en ontwikkelingen hebben invloed op de (snelheid van de) transitie. Respondenten wijzen op diverse factoren, onder meer:

- technologische innovatie zoals snelladen en batterijopslag
- netcongestie en beperkingen in de energie-infrastructuur
- veranderend klantgedrag
- beleidsmaatregelen zoals uitstootvrije zones en milieuzones

- economische factoren zoals energieprijzen en onzekerheid over stimulering voor elektrisch rijden

Sommige deelnemers wijzen erop dat een grote groep Amsterdammers afhankelijk blijft van goedkope fossiele voertuigen zolang elektrische alternatieven duurder blijven in aanschaf.

Daarnaast geven respondenten uiteenlopende verwachtingen over de toekomstige energievraag in Amsterdam. Vrijwel iedereen voorziet een verdere daling van de vraag naar fossiele brandstoffen binnen de stadsgrenzen, maar er is verdeeldheid over het tempo waarin dit zal gebeuren. Meerdere respondenten verwachten dat fossiele brandstoffen in 2040 nog een rol spelen, met name buiten de Ring A10 of in specifieke sectoren zoals zwaar transport.

De vraag naar elektriciteit neemt volgens de meeste respondenten sterk toe, mede door de opkomst van elektrische voertuigen en beleidsmaatregelen zoals zero-emissiezones. Waterstof wordt door veel respondenten vooral gezien als kansrijk voor zwaar vervoer en logistiek. Tegelijkertijd achten sommigen waterstof onrealistisch binnen de stedelijke context vanwege veiligheids- en ruimtelijke beperkingen.

Belemmeringen

Ook signaleren veel respondenten praktische en technische belemmeringen. Het realiseren van laad- en waterstofinfrastructuur op bestaande locaties kan lastig zijn lastig vanwege beperkte ruimte, ondergrondse tanks, gemengde eigendomsstructuren en veiligheidsregels. Daarnaast heerst er onzekerheid over netcapaciteit en de financiële haalbaarheid van investeringen zonder fossiele inkomsten. De wens voor nieuw uit te geven huurcontracten van minstens 15 jaar, wordt breed gedeeld.

Oplossingen

Als mogelijke oplossingen noemen respondenten diverse innovaties en maatregelen.

- Technologische suggesties zijn onder meer batterijopslag, slimme energiesystemen zoals vehicle-to-grid en load balancing, en het combineren van zon-op-dak met snelladers.
- Ook tijdsblokgebonden contracten in combinatie met batterijen wordt als oplossing genoemd.
- Hybride modellen, waarin fossiele en elektrische energievoorziening tijdelijk samengaan, worden als realistisch en wenselijk genoemd.
- Daarnaast pleiten meerdere respondenten voor beleidsmaatregelen zoals het opnemen van realisatieplichten bij vergunningverlening, langetermijncontracten, en stabiele beleidsregels rond locatiegebruik, vergunningverlening en energiemix.
- Tot slot wordt aangedrongen op een efficiënte benutting van ruimte, bijvoorbeeld door functies op één locatie te combineren, zoals laden, parkeren, winkelen en onderhoudsdiensten.

2. Rol van de gemeente

Respondenten zien voor de gemeente Amsterdam een cruciale rol in het ondersteunen van de transitie van tankstations in de stad. Deze rol kan op verschillende manieren worden ingevuld: als beleidsmaker, facilitator, samenwerkingspartner en in sommige gevallen ook als investeerder of regisseur van het proces.

De gemeente wordt geacht richting te geven door middel van duidelijke beleidskaders, heldere voorwaarden bij vergunningverlening en het aanwijzen van kansrijke locaties. Tegelijkertijd moet zij volgens veel respondenten ruimte aan de markt laten voor maatwerk en innovatieve invullingen per locatie.

De behoefte aan flexibiliteit en een lerende aanpak wordt breed gedeeld, vooral omdat de energietransitie snel ontwikkelt en de technische mogelijkheden blijven veranderen. Ook wordt door respondenten benadrukt dat de gemeente niet te sturend moet zijn in welke technologie de voorkeur verdient, maar juist technologieneutraal moet opereren.

Ondersteuning

Op het gebied van ondersteuning vragen veel respondenten om praktische hulp bij vergunningprocedures en afstemming met netbeheerders, met name rondom aansluiting op het elektriciteitsnet. Financiële steun – zoals subsidies, investeringsregelingen of garanties – wordt eveneens als belangrijk genoemd. Respondenten benadrukken dat met name kleinere of zelfstandige exploitanten hierin extra hulp kunnen gebruiken.

Omgaan met ruimte

Een terugkerend knelpunt is de schaarse ruimte in Amsterdam. Veel respondenten doen suggesties om slim om te gaan met ruimtegebruik. Genoemd worden het combineren van functies (zoals laden, parkeren, retail of logistiek), het benutten van bestaande tankstationlocaties als energiehubs, en het flexibel inrichten van kavels. Er wordt gepleit voor een integrale benadering, waarbij ook andere gemeentelijke doelen – zoals bereikbaarheid, leefbaarheid en verduurzaming – worden meegewogen bij de transformatie van locaties. De roep om lange termijn zekerheid, zowel in beleid als in contracten, klinkt ook hier duidelijk door.

Afsluitende opmerkingen

Als slotopmerking deelden enkele respondenten aanvullende inzichten die eerdere antwoorden onderstreepten of nuanceerden.

- Zo werd benadrukt dat het belangrijk is om ruimte te blijven bieden aan een mix van energiedragers, waaronder duurzame brandstoffen en synthetische alternatieven, zolang volledige elektrificatie nog niet voor alle doelgroepen haalbaar is. Hierbij is het ook van belang dat de gemeente heldere keuzes maakt over de uitfasering van fossiele brandstoffen, om zo investeringszekerheid te bieden aan exploitanten. Met name in relatie tot langetermijnbeleid en vergunningverlening. Hierbij werd gewaarschuwd voor te optimistische aannames over de snelheid van de transitie: een realistische, stapsgewijze aanpak wordt aanbevolen.
- Ook benadrukten respondenten het belang van samenwerking tussen de gemeente en exploitanten om tot haalbare en gedragen oplossingen te komen die passen bij de praktijk van de bestaande locaties.
- Ook werd geopperd om gemeentelijke huurlocaties met verlopen contracten actief te transformeren tot snellaadlocaties via een tenderprocedure. Hierbij werd gepleit voor het volledig loslaten van de tankfunctie op deze locaties om fysieke ruimte te creëren en markttoegang voor

nieuwe aanbieders te vergemakkelijken. Deze aanpak zou kunnen bijdragen aan een snellere ontwikkeling van het laadnetwerk, mits voldoende netcapaciteit beschikbaar is.
- Daarnaast werd gewezen op juridische en planologische uitdagingen bij erfpachtlocaties, waarvoor een langetermijnplanning met betrokken exploitanten wenselijk wordt geacht.

Conclusie

De resultaten van de online vragenlijst laten zien dat de sector klaar is voor verandering, maar dat er diverse belemmeringen zijn die een snelle en grootschalige transformatie in de weg staan. Een pragmatische en gezamenlijke aanpak is noodzakelijk om de ambitie te realiseren. De gemeente heeft hierin een sleutelrol als regisseur, facilitator en verbinder.